

Kedves Testvérek! Szerintetek hogyan nézett ki Jézus? Milyen karakter volt, milyen bőrszíne volt, milyen haja, szeme: milyen volt a fizikai megjelenése? A túlképzettek és a kortörténetben, antropológiában járatosak talán rávágják, hogy hát úgy, ahogy egy korabeli átlagos zsidó férfi. A bibliaismeretben járatosak azt is rávágják, hogy ha igaz az ézsaiási prófécia, akkor nem volt különösebben szuper jóképű („*Nem volt neki szép alakja, amiben gyönyörködhettünk volna, sem olyan külseje, amiért kedvelhettük volna.*” – Ézs 53, 2). De sokkal inkább az a kérdés: belül, a szíved mélyén milyennek képzeld Őt? Az erre vonatkozó kutatások (amiket inkább gyerekek, fiatalok között végeztek) egyértelműen azt mutatják, hogy ki-ki a saját népcsoportjához, bőrszínéhez hasonlóan képzelel el – akkor, ha hisz benne, ha személyes kapcsolata van vele. Ha úgy találkozik Jézussal, mint az elnyomók, az ellenség, a gyarmatosítók istenével, akkor természetesen olyan lesz, mint ők. Az igehirdetés sorozatban a mai témánk a rasszizmus, különösen is az: hogyan mutatkozhat meg az evangélium átformáló ereje, Krisztus hatalma ebben a kérdésben közöttünk? A 20. század második nagy világegése örökre bebizonyította, hová vezet a rasszizmus és a faji alapú megkülönböztetés. Mégsem vagyunk már túl ezen. Sajnos pontosan tudhatjuk, hogy nem... a világban a mai napig sok helyen bántanak és pusztítanak embereket a származásuk miatt, csak gondoljunk a kurd népirtásra, ami Törökországban pár hónappal ezelőtt is újra lángra kapott. De sajnos a mi közvetlen környezetünkben s akár a saját szívünkben is ott lehetnek ennek a jelenségnek a megnyilvánulásai.

I. DEFINÍCIÓ:

De mi is a rasszizmus? Hadd idézzek egy definíciót: *A rasszizmus olyan gondolkodásmód, amely az emberek egy adott csoportját feltételezett vagy valós tulajdonságaik alapján elkülöníti, rasszként azonosítja, velük szemben morális, társadalmi vagy politikai megkülönböztetést alkalmaz. Rasszista az, akinek az emberek ezen csoportjairól alkotott véleményét és velük szembeni viselkedését negatív diszkrimináció jellemzi. A rassz szó a francia race kifejezés magyarosított alakja, amely emberfajtát jelent. Az emberi rasszokat a 19. század közepétől az Európán kívüli népek gyarmati leigázását morálisan elfogadható, „természetes” folyamatként normalizálni törekvő nyugat-európai gondolkodásmód külön fajoknak állította be. (...) A rasszizmus az egyéneket tudományosan nem igazolható módon „tisztá” rasszokba sorolja be. Ehhez a testi jegyek hangsúlyozása mellett kulturális szempontokat, gyakran pedig egyes feltételezett közös tulajdonságokat vesz alapul, amelyeket egy-egy rasszra általánosan jellemzőnek tart.* A mindennapi életben ugyanakkor ez a kérdés nem egy definíció a számunkra. Átéltetted pro és kontra: a kirekesztés, megkülönböztetés sokféle formájaként.

II. KI MIT MOND?

A rasszizmus is olyan téma, amiről jó hosszan lehet vitázni, de nem erre van most szükség. Sokkal inkább arra, hogy közel engedjük az evangéliumi gondolkozást magunkhoz. Ehhez látnunk kell, mik a legmeghatározóbb reakciók erre a kérdésre: A **moralista** megközelítés a témában az önigazolást keresi („Mi miért vagyunk különbek...”), minősít (egyes esetekben általánosítva), és büszke (ez biztosítja a másik fölé rendelést).

A **relativista** megközelítés szerint minden kultúra relatív, nem kell a végső igazságot keresni, ez a béke forrása.

Az **evangéliumi** megközelítés minden kultúrát kritikusan szemlél, nem tartja különbnek magát a másiktól. Befogadó, de Úrnak csak Jézust vallja.

III. ÉRINTETTSÉG

A multikulturalitás korszakában, manapság elvileg nincs helye a rasszizmusnak, elítélt dolog, de a valóságban szinte mindenki használja egy-egy helyzetben vagy a szíve mélyén. A reakció a kultúránkban pedig kettős: a tolerancia, illetve az erősebb elnyomása és felsőbbrendűsége egyszerre van jelen. A mai istentisztelet tétje az, hogy képesek vagyunk-e közel engedni magunkhoz mindezt és feltenni Isten előtt a kérdést: vajon meghatározza-e a mi gondolkozásunkat a rasszizmus? Eszközei vagyunk-e ennek a romboló dolognak – akár viccek, beszólások, cinikus megjegyzések által? És hajlandóak vagyunk-e bűnbánattal Isten elé menni és kiáltani: Uram, szabadíts meg, tisztíts meg, mert elvesztem nélküled ebben a kérdésben?!

B) AZ EVANGÉLIUMI PERSPEKTÍVA

1. MIT JELENT KRISZTUSBAN LENNI?

Pál így szólítja meg a Krisztusban hívő embereket, a gyülekezet közösségét: „*Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által. Akik Krisztusba keresztelkedtetek meg, Krisztust öltöttétek magatokra.*” (Gal 3, 26-27) Ez az alapállás tehát és innen indul az alapigénk: „*Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok Krisztus Jézusban. Ha pedig Krisztuséi vagytok, akkor Ábrahám utódai vagytok, és ígéret szerint örökösök.*” A Krisztussal való mély, elkötelezett közösségről beszél ez: mindarról, ami a vele való egységet, elköteleződést jelenti. Aki Krisztusban van, annak Ő az életközege: rajta kívül nincs élet a számára. Megegyezik ez az igehirdetés sorozat alap képével: a Krisztusban való meggyökerezettség... Ez egy olyan első lépés, ami mellett nem mehetünk el. Az fog ebben előbbre lépni, valóban változni, aki Krisztusban van, aki Őt vallja Úrnak. Enélkül nem fog menni, még erőlködéssel sem – esetleg ideig-óráig. Ennek a „Krisztusban lenni” állapotnak a megragadásában segíthet bennünket az a kép, amit itt használ az apostol: ez pedig, hogy örökösei vagyunk Istennek.

2. ÖRÖKÖSÖK KÖZÖTTI VISZONY

Mi határozza meg az örökösök közti viszonyt abban a pillanatban, amikor az örökség realizálódik, amikor ez valóban kérdés lesz: ki mennyit örököl, ki mit kaphat? Az addig kedves, elhordozható kapcsolatok úgy omlanak össze, mint a kártyavár és

megmutatkozik a mélyen lévő legalapvetőbb kérdés: ki mit is érdemel? Az alapján, hogy ki mit tett? Más szempontok is megjelenhetnek: például kinek ki mit ígért és így tovább. De az alapvető különbségtétel ez: ki mit érdemel? Én érdelek többet. Nekem van ehhez és ehhez jogom. Én tettem ezt és ezt... Miért használja az örökség, örökösödés viszállyal teli, terhelt képét az apostol ebben a helyzetben? Nem véletlen, hanem nagyon is sok üzenettel bír: alapvetően úgy viselkedünk a különböző emberekkel, mint az örökösök: méregetünk, összehasonlítunk és alá/fölé rendeljük magunkat. És a lelkünk mélyén meg vagyunk győződve arról, hogy nekünk járnak dolgok. És Isten feltárja nekünk a valóságot és elmondja sokszor, sokféleképpen: az igazság az, hogy egyetlen dolog jár neked a bűn miatt: a bűneid büntetése, azaz az örök halál és kárhozat. Ez az az örökség, amiért nem szoktak az örökösök harcolni és tülekedni: az adósság! Mert ilyen is van, amikor valaki csak adósságot örököl... És az evangélium az, hogy az egyetlen dolgot, ami járt volna neked, azt elvette Krisztus, azt törlesztette, azt megfizette. Így lettél te örökös. És a másik is így lett. Semmilyen érdem vagy előny nincs... és ez csodálatos. Meg vagyok győződve arról, hogy a rasszizmus és egymás megkülönböztetésének kérdése sehogy máshogy nem tud igazán feloldódni és megoldódni, mint Krisztusban és abban a felismerésben, hogy hogyan lettünk mi örökösök. A leggyakoribb különbségtételeket sorolja fel itt Pál, amik akkor voltak: nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő. Mindez megváltozhat. Vele született dolgok, amiről nem feltétlenül tehetesz...

3. EGYEK VAGYUNK:

a. Hogyan teljesedik ez be?

Hogyan is teljesedik be ez az egység és összetartozás a megosztottság helyett? Első lépésben annak a belső meggyőződésével, a hit megragadásával, elfogadásával, hogy befogadott, adoptált fiak vagyunk, ha hiszünk Krisztusban. „Nincs az a származás, nincs az a családja, ami ennél többet jelenthetne. Isten nagy családja nem ismer faji, nemi és társadalmi különbségeket. Krisztus erősebb, mint ezek a különbségek, amelyek sokszor megkeserítik, szétzilálják és gyötrik az embervilágot. Krisztus többet ad, mint nemzeti öntudatunk, férfiasságunk vagy társadalmi állásunk.” Ehhez azonban az apostol szavaival szólva, fel kell öltöznünk Krisztust. A törvényeskedés lelki kiskorúságából hitben nagykorúvá kell válnunk. Hiszen örökösök vagyunk. Örökösei Istennek és örököstársai Krisztusnak. Egymásnak pedig testvérei. És ezek nem szólamok, elvek, melyeket már sokan tűztek zászlajukra évek során, különféle ideológiák eszközeként, hanem valóság. Másodszor pedig ezt a hitet meg kell vallanunk és engednünk kell, hogy átjárjon, átformáljon minket. Mert ha valóban Krisztusban vagyunk, ha elismerjük, hogy „...Krisztus Jézusban nem számít sem a körülmetélkedés, sem a körülmetéletlenség, csak a szeretet által munkálkodó hit.” (Gal 5, 6) Pál maga beszél a megkülönböztetésnek erről a formájáról is, ami az alá-fölérendelés és megkülönböztetés másik formája. Ő beszél erről, aki körül van metélve és lenne lehetősége, „joga” többnek lenni ez alapján... ez az Isten munkája. Ez az egység. Ez a krisztusi lelkület. Harmadszor pedig cselekednünk kell ennek fényében: valóságosan, tettekkel, döntésekkel.

b. Bűnbánat, amikor nem ezt szolgálom...

Egyéni dimenzió. Isten gyógyítani akar bennünket a szívünk mélyén, helyreállítani, megerősíteni abban, hogy Hozzá tartozunk és ugyanúgy az Övéi vagyunk, mint bárki más. Nem vagyunk különbek, ezért nem vethetünk meg másokat. Egymás elfogadása mögött tehát nem az egyetemes testvériség és egyenlőség eszméje áll, hanem a Krisztusban megmutatkozó megváltás és új teremtés, ahol (az egyébként valós) különbségek már nem számítanak, sőt akár Istenre is mutathatnak. Mert az emberek különbözősége Isten teremtési kreativitására mutat, a sokféleségben gyönyörködhetünk, együtt dicsőíthetjük a mi Teremtő Istenünket. Menjünk őszintén Isten elé és bánjuk meg azt, amikor ez a mindennapjainkat, gondolkodásunkat meghatározta és kérjük, hogy Ő szabadítson meg ebből! *Közösségi dimenzió.* Isten elé kell járulnunk bűnbánattal, amiért közösségi szinten vétünk ebben a kérdésben. Akár, mint többségi nemzet, akár, mint Isten nép, mint egyház. Nem is csak a konkrét rasszista megnyilvánulásokkal, hanem a távolságtartással, közönnyel. Egy kultúrában megjelenhetnek olyan sajátosságok akár a viselkedésben, akár a gondolkodásban, ami az évszázados elnyomás, nélkülözés és kizsákmányolás eredményei. Ezekben együtt kell éreznünk egymással: azokkal az emberekkel, népcsoportokkal, akik elszenvedték mindezt. És akik gyakran emiatt védekezni kényszerültek, esetleg maguk is „elkövetők” váltak a tettes-áldozat dinamika miatt. Együttérzőnek kell lennünk és közösséget vállalni ilyen helyzetekben is!

c. Főpapi imádság...

Végül pedig legyen előttünk Jézus főpapi imádsága. „*Én azt a dicsőséget, amelyet nekem adtál, nekik adtam, hogy egyek legyenek, ahogy mi egyek vagyunk: én öbennük és te énbennem, hogy teljesen egygyé legyenek, hogy felismerje a világ, hogy te küldtél el engem, és úgy szeretted őket, ahogyan engem szeretted.*” (Jn 17, 22-23) Ez Jézus imádsága és ez az, amivel tart minket is. Ő munkálja köztünk ezt és így történhet ez meg ma is közöttünk. Ez a reménységünk. Az evangélium az, hogy Isten felemel! A különbségek eltörlésével a legmagasabb státuszba emel! Ábrahám utódai. Örökösök. Egyek Krisztussal... Ennél nagyobb kiváltság el sem képzelhető! És mindez kegyelemből, hit által...! „*A kereszténység univerzális abban, hogy bárkit befogad, ugyanakkor sajátosságos abban a hitvallásban, hogy csak Jézus az Úr, a kultúra és az etnikum (vagy bármilyen más identitás) nem az. Az evangéliumban bízó keresztények egyszerre képviselnek erkölcsi meggyőződést és rugalmas könyörületességet.*” (Tim Keller)

Ámen!

Thoma László